

Паралельні закінчення іменників чоловічого роду давального відмінка, іменників знахідного відмінка

У давальному відмінку однини іменники чоловічого роду II відміни мають такі закінчення:

тверда група: -ові та -у	Петрові й Петру, директорові й директору
м'яка й мішана групи: -еві (після приголосного), -єві (у м'якій після голосного й апострофа), -у (у мішаній), -ю (у м'якій)	велетневі й велетню, товаришеві й товаришу, героеві та герою

Аби уникнути одноманітних форм, коли поряд уживаємо більше двох іменників чоловічого роду (наприклад, у «шапках» документів), потрібно чергувати форми з різними закінченнями. Зазвичай, коли кілька іменників поспіль стоять у формі давального відмінка однини, то варто по черговому використовувати ці закінчення: Керівникові Любчику Тарасові Орестовичу.

Іменники II відміни чоловічого роду в знахідному відмінку мають:

- ту саму форму, що й у родовому відмінку (**назви істот**): зустрів однокласника, хлопця, товариша;
- переважно таку саму форму, як у називному відмінку (**назви неістот**): бачу завод, інститут, папір, алюміній.

Важливо: іменники-назви неістот, що називають чітко окреслені предмети, мають паралельні форми: узяв олівець – узяв олівця, написав лист – написав листа.

Щодо множини, то іменники другої відміни чоловічого роду в давальному відмінку множини мають закінчення -ам (у твердій і мішаній групах) і -ям (у м'якій групі): батька́м, слухача́м.

У знахідному відмінку множини іменники другої відміни мають омонімічну форму або з називним, або з родовим відмінком множини.

До того ж іменники-назви істот мають закінчення, омонімічне з родовим відмінком множини: герої́в, лікарі́в, олені́в, хрущі́в (але: піти́ в гварді́йці, перейти́ в робітники́).

Назви деяких свійських тварин мають переважно форму, однакову з родовим відмінком: волів (і волі), коней (і коні).

Усі іменники-назви неістот мають форму, омонімічну з називним відмінком множини: береги, вантажі.

Практичні завдання

1. Випишіть спочатку словосполучення з іменником у давальному відмінку, а потім — з іменником у місцевому.

Співав у хорі, плата переможцю, люблю суперечити братові, добре при батькові, вдячний другові, дивно хлопцеві, зміни в розкладі, сонце в zenіті, знайомий батькові, цвіте в травні, сусідові дякую, пізнав по голосу.

Ключ: з других букв прочитаєте закінчення прислів'я: «Птицю пізнати по пір'ю, а...».

Відповідь.

Словосполучення з іменником у давальному відмінку	Словосполучення з іменником у місцевому відмінку
плата переможцю люблю суперечити братові вдячний другові дивно хлопцеві знайомий батькові сусідові дякую	співав у хорі добре при батькові зміни в розкладі сонце в zenіті цвіте в травні пізнав по голосу

Ключ: Птицю пізнати по пір'ю, а людину – по мові.

2. Поставте подані іменники у формі родового відмінка множини, запишіть у дві колонки відповідно до закінчень: 1) -ів, 2) нульове.

Узбек, партизан, школяр, громадянин, слов'янин, болгарин, помідор, скроня, ананас, циган.

-ів	нульове
узбеків партизанів школярів помідорів ананасів	громадян слов'ян болгар скронь циган

3. Спишіть словосполучення, поставивши слова в давальному відмінку однини. Використовуйте паралельні форми закінчень.

Син Дмитро, брат Андрій, кум Іван, акціонер Петренко, посередник Остапчук, отаман Сірко, агентство, маркетинг, осетер.

Відповідь.

Синові Дмитру, братові Андрію, кумові Івану, акціонерові Петренку, посередникові Остапчуку, отаманові Сірку.

Рекомендовані джерела

1. Навчатися математики чи математиці — експрес-урок.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hfL2ayBcR9A>

2. БатькУ чи батькОВІ — експрес-урок.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=M3Fh0EnbbSE>